

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 135/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. N., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, a A. N., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpených advokátkou JUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. N. a A. N. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2012 doručená sťažnosť J. N. a A. N. (ďalej aj „sťažovateľ“ a „sťažovateľka“, spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v čl. 36 ods. 1, čl.

37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 T 28/2009 z 23. septembra 2010 bola sťažovateľka uznaná za vinnú „z obzvlášť závažného zločinu úverového podvodu spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák.“ a sťažovateľ bol uznaný za vinného „zo zločinu úverového podvodu spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 4 Tr. zák.“, za čo bol sťažovateľke uložený „podľa § 222 ods. 5 Tr. zák., s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., s poukazom na § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia“. Sťažovateľovi bol okresným súdom uložený „podľa § 222 ods. 4 Tr. zák., s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., s poukazom na § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 51 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený a podľa § 49 ods. 2 Tr. zák. bola určená skúšobná doba s probačným dohľadom nad jeho správaním v trvaní 4 (štyroch) rokov“. Rozsudok okresného súdu bol napadnutý odvolaniami sťažovateľov, ako aj odvolaním krajského prokurátora v B. O odvolaniach rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 12. januára 2011 sp. zn. 3 To 318/2010 tak, že „u všetkých obvinených podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu vo výrokoch o uložených trestoch a spôsobe ich výkonu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por.“ rozhodol sám tak, že sťažovateľke uložil „podľa § 222 ods. 5 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák. a § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia“, a sťažovateľovi „podľa § 222 ods. 4 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák. a § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia“. Proti rozsudku

krajského súdu z 12. januára 2011 podali sťažovatelia dovolanie z 15. júna 2011, o ktorom najvyšší súd rozhodol sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011 (z odôvodnenia ktorého ústavný súd v tomto bode citoval, pozn.).

3. Sťažovatelia v sťažnosti po podrobnom opísaní svojho pohľadu na skutkový stav (a priebeh trestného konania v ich veci) v podstatnom uviedli:

„Máme za to, že nie je daná trestnosť nás sťažovateľov N., pretože v čase uzavretia kontokorentného úveru sme neuviedli do omylu banku, o čom svedčí fakt, že sme započali s plnením splátok za situácie zistenej v tomto konaní a ak vznikla škoda, tak nie v dôsledku uvedenia iného do omylu zo strany nás sťažovateľov, v dôsledku čoho nie sú splnené formálne podmienky úverového podvodu. Vzhľadom na závažnosť obvinenia a vysoké tresty, ktoré nám boli právoplatným rozhodnutím odvolacieho súdu v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 3 To 318/2010 uložené, poukazujeme na to, že úplne a bezpečne nebola nijakým spôsobom vyvrátená obrana nás sťažovateľov .

Taktiež za potrebné považujeme uviesť, že v minulosti sme viedli riadny život, neboli sme súdne trestaní ani priestupkovo prejednávaní...“

4. Svoje zásadné pripomienky (námietky) k rozhodnutiu najvyššieho súdu formulovali sťažovatelia takto:

„Dovolací súd svoj odmietajúci postoj vo vzťahu k vyššie uvedeným výhradám argumentuje tým, že nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa a úplnosť skutkových zistení, prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ak podrobne či už dovolaciemu súdu alebo aj v tejto sťažnosti hovoríme aj o skutkových zisteniach, tak len preto, že právne posúdenie skutku spočíva jednak v riešení otázky, či popísaný skutok je vôbec trestným činom a prípadne, o ktorý trestný čin ide. Z toho vyplýva, že súd môže v dovolacom konaní rekvalifikovať na podklade zisteného skutkového stavu a vykonaných dôkazov uvedený skutok z trestného činu na konanie, ktoré nie je trestným činom. Takýto záver môže dovolací súd urobiť vtedy, ak pri preskúmaní rozhodnutia zistí, že určitá okolnosť potrebná pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu nebola preukázaná... právny záver o protiprávnosti určitého činu

musí mať podklad v zodpovedajúcich skutkových okolnostiach obsiahnutých v odsudzujúcom rozsudku. Nedostatočné preukázanie určitej okolnosti potrebnej pre zhodnotenie, či určité konanie je alebo nie je trestným činom, môže byť posúdené v jednom prípade ako nesprávne právne posúdenie skutku, ale môže byť rovnako tak v inom prípade v súlade so zákonom odmietnuté ako zasahovanie do úplnosti zisteného skutku. Jediným zodpovedným orgánom v týchto prípadoch je dovolací súd.“

5. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1/ Uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 Tdo 40/2011 zo dňa 26. 10. 2011 došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľov vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v náväznosti na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2/ Ústavný súd... zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 Tdo 40/2011 zo dna 26. 10. 2011.

3/ Najvyšší súd... je povinný uhradiť sťažovateľom J. N. a A. N. trovy konania v sume 254,32,- Eur do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet ich právnej zástupkyne...“

II.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, v čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011.

10. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie označených práv predmetným rozhodnutím najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádzali v zásade z dôvodov, ktoré uviedli aj v podanom dovolaní. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov odmietol, lebo nespĺňalo dôvody dovolania „*podľa § 371 ods. 1 Tr. por.*“.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny sa môže každý domáhať ustanoveným

postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny má každý právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 37 ods. 3 listiny sú si všetci účastníci v konaní rovní. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

13. Vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že ich účelom je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

14. Podľa judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy (ale aj v čl. 36 ods. 1 listiny a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Právo na súdnu ochranu, ako aj právo na

spravodlivé súdne konanie sa v trestnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých trestnoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred trestným súdom vrátane konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 368 a nasl. Trestného poriadku (druhý diel ôsmej hlavy tretej časti).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

16. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

17. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľov, ale pretože sa s nimi nestotožnil, dovolanie odmietol. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia

po oboznámení prvostupňového rozsudku a rozsudku odvolacieho súdu (bod 2) uviedol dovoláciu argumentáciu sťažovateľov:

„Proti... rozsudku krajského súdu podali obvinení A. N. a J. N. dovolanie prostredníctvom svojej obhajkyne a uviedli v ňom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podstata dovolacích námietok obvinených spočíva v tom, že nebol preukázaný ich úmysel smerujúci k vylákaniu úveru uvedením iného do omylu, pretože by nekonali tak, že by boli podpisovali zmenku ako avalisti a začali so splácaním úveru. Poukazovali na to, že obvinená vložila na kontokorentný účet O. niekoľko splátok vrátane splátky v sume 200 000 Sk. Uvádzali, že celá situácia ohľadom ich platobnej neschopnosti bola výrazne zhoršená tou skutočnosťou, že v júni 2008 bolo voči obvinenej A. N. v inej veci vznesené obvinenie a bolo im zadržané celé účtovníctvo ich firmy S., s. r. o. a následne na to v príčinnej súvislosti došlo k zhoršeniu podmienok na podnikanie, prišli o klientov a stratili reálny prehľad o záväzkoch iných spoločností vo vzťahu k ich spoločnosti S., s. r. o. Akákoľvek protiprávnosť ich konania vykazuje podľa nich len znaky obchodnoprávných vzťahov.

Ďalej obvinení poukazovali na to, že sa súd nevyrovnal s dôkazmi, podľa ktorých sprostredkovanie predmetného úveru im vybavovala osoba menom P., na radu svedkyne A. B. a táto svedkyňa potvrdila, že úvery, ktoré aj v jej prípade vybavovala pani P., boli získané na základe falošných listín, o čom svedkyňa B. nevedela, že táto osoba menom P. predložila falošné doklady. Vytýkali prvostupňovému súdu, že sa nezaoberal výpoveďou svedka D., ktorý pracoval na ich stavbe a potvrdil, že oni z K. do B. vycestovali za účelom podpísania úverových zmlúv v O. len raz.

Obvinení tvrdia v dovolaní, že doposiaľ nebolo nijakým spôsobom preukázané, že listiny obsahujúce nepravdivé údaje, na základe ktorých boli úvery poskytnuté, boli nepravdivo a úmyselne vyplnené nimi, obvinenými manželmi N. V tej súvislosti poukazovali aj na to, že napriek ich návrhu nebolo vykonané znalecké dokazovanie z odboru grafológie, ktorým by sa hodnoverne preukázalo či oni, obvinení manželia N., boli tí, ktorí do predmetných listín na získanie úverov uviedli nepravdivé údaje s cieľom uviesť banku do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru.

Obvinení ďalej uvádzali, že súd prvého stupňa sa nezaoberal výpoveďou svedka Š. S., súkromného detektíva, ktorý potvrdil, že osoba menom P. vybavovala predmetným

spôsobom úver viacerým osobám, ktorých takto dostala do neprijemnej situácie a do rozporu so zákonom. Namietali vierohodnosť výpovede svedka Ing. V. H., pokiaľ tento uvádzal, že predmetné listiny na získanie úverov predkladali oni, manželia N. a nie iná osoba. Tvrdili, že pokiaľ by svedok pripustil, že predmetné úvery vybavovala iná osoba, sám by pripustil svoje konanie, ktoré by bolo nie len v rozpore s internými predpismi O. Zdôrazňovali, že nijakým spôsobom nebola úplne a bezpečne vyvrátená ich obhajoba.

Obvinení citovali ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., i tú jeho časť, že úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Podľa nich však nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku v danej veci rozumejú to, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný, teda boli uznaní za vinných za skutok, ktorý nie je trestným činom. Uviedli, že nežiadajú, v súlade so zákonom, preskúmať skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, pretože skutkové zistenia boli všetky realizované, dôkazy boli všetky hodnotené, avšak neboli naplnené formálne znaky trestného činu úverového podvodu. Inak by každé nevydarené konanie medzi stranami poskytujúcimi úver a prijímajúcimi úver bolo vždy trestným činom.

Na základe týchto dôvodov obvinení navrhli, aby dovolací súd postupoval v zmysle § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa, keďže odvolací súd ako aj súd prvého stupňa sa nevyrovnali so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie s ohľadom na nesprávne právne posúdenie zisteného skutku a nesprávnosť skutkových zistení súdu prvého stupňa, pretože výroková časť nezodpovedá jednak skutočnosti a jednak vykonaným dôkazom. Navrhovali, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. “

Svoje rozhodnutie odôvodnil najvyšší súd v podstatnom takto: „Najvyšší súd... ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvinených A. N. a J. N. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvádzaný v dovolaní podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., je nutné zdôrazniť, že rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle vyššie citovaného ustanovenia obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní.

Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený, bez ďalšieho, prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať.

Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

V danom prípade sa krajský súd v otázke viny všetkých obvinených stotožnil so skutkovými i právnymi závermi prvostupňového súdu. V otázke právnych záverov pri posúdení skutkov podľa právnej kvalifikácie uvedenej v rozsudku súdu prvého stupňa súdy nijako nepochybili, táto v plnom rozsahu zodpovedá zákonu a najvyšší súd sa s ňou stotožňuje, lebo zistené skutky umožňujú také právne posúdenie.

K dovolaniu obvinených treba poznamenať, že len formálne odkazuje na znenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V skutočnosti sa obvinení domáhajú zmeny skutkových zistení. Zdôrazniť treba, že medzi skutkové zistenia patria aj otázky subjektívnej stránky trestného činu, teda zavinenia obvinených a v danom prípade je to aj výslovne vyjadrené v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa ako v bode 1/, tak aj v bode 2/, že obvinení si boli vedomí toho, že na poskytnutie úveru po predložení falošných dokladov nespĺňajú podmienky. Toto je podstatná náležitosť subjektívnej stránky pri trestnom čine úverového podvodu, pri ktorom sa úver vyláka uvedením iného do omylu, v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie. Je zrejmé, že zavinenie pokrýva v predmetnom prípade aj ostatné zložky konania a následku spôsobeného obvinenými.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Vyššie uvedený

dovolací dôvod preto nemôže napĺňať poukaz obvinených na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia a v predmetnom prípade bola dokonca aj výslovne vyjadrená v znení skutkových viet.

Všetky námietky obvinených v odôvodnení dovolania vychádzajú z opačného hodnotenia dôkazov než urobili súdy oboch stupňov a obvinení na základe svojich argumentov k dôkaznej situácii, rozsahu dokazovania i jeho celkového vyhodnotenia dospievajú k úplne inému skutkovému záveru než súdy a to takému, že sa nestal trestný skutok zakladajúci predmetné trestné činy. Takáto revízia právoplatného rozhodnutia súdu druhého stupňa a jemu predchádzajúceho rozsudku súdu prvého stupňa na základe dovolania obvinených nie je v dovolacom konaní možná.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v predmetnom prípade nie sú dané, preto bolo rozhodnuté tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.“

18. Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie poznamenáva, že tak ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé

súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

19. Pravidlá týkajúce sa splnenia podmienok konania o dovolaní majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00 taktiež vec Pérez De Rada Cavanilles c Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

20. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu ku všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

21. Ústavný súd v uvedenej súvislosti ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovatelia zastávajú iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02). Podľa ústavného súdu však posúdenie prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu, osobitne jeho závery, takéto nedostatky nevykazuje. Pokiaľ sa sťažovatelia s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, ústavný súd dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľmi označených práv.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľov odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup všeobecných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00, I. ÚS 108/07).

23. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľmi, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Trestný poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľov k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (obdobne I. ÚS 360/08).

24. Ústavný súd poznamenáva, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov z dôvodov tvrdených sťažovateľmi môže v zmysle svojej konštantnej judikatúry zasiahnuť len vtedy, ak by ich rozhodnutie (a postup, ktorý mu predchádza) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 17/01), z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011 podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Trestného poriadku.

25. Pretože sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) z dôvodu, že najvyšší súd v dovolacom konaní neuznal nimi uvádzaný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a keďže súčasťou označených základných práv nie je aj povinnosť uznať dôvody prípustnosti dovolania uvádzané sťažovateľmi, ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú.

26. Sťažovatelia v sťažnosti podanej ústavnému súdu rovnako namietali, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil aj ich základné práva zaručené v čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. v čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny). Na podporu svojich tvrdení však sťažovatelia vo svojej sťažnosti neuviedli žiadne konkrétne argumenty, ktoré by akýmkoľvek spôsobom signalizovali porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011.

27. Vzhľadom na citovaný čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny a základné práva v nich obsiahnuté (bod 10) ústavný súd nezistil existenciu akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením týchto základných práv a rozhodnutím najvyššieho súdu, na základe čoho konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2011 z 26. októbra 2011 nemá účinky takého rozhodnutia, ktoré by bolo spôsobilé porušiť označené práva sťažovateľov, a preto bola sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a náhrady trov konania je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa tou časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovatelia domáhali ich priznania, nezaoberal.

29. Keďže sťažovatelia, kvalifikovane právne zastúpení advokátkou, v petite sťažnosti nenamietali ústavnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 6 To 28/2009 z 23. septembra 2010 a rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 318/2010 z 12. januára 2011, ústavný súd nepodrobil tieto rozhodnutia ústavnému prieskumu (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2012